

Profil příslušníka StB 2/2

Dokument 3. „Poznatky“ bývalého příslušníka StB Aloise Grebeníčka k osobě Ludvíka Hlavačky (28. února 1952)

Alois Grebeníček adresoval své poznatky ministru národní bezpečnosti Karolu Bacílkovi v době, kdy již téměř měsíc (od 1. února 1952) nebyl příslušníkem StB, kterou opustil na vlastní žádost o uvolnění ze dne 31. ledna t. r.

Po osvobození Sovětskou armádou si vybral bezpečnostní službu (...) Od prvního okamžiku si počínal jako diktátor a hůř než kapitalistický vydřiduch. To by Ti soudruhu ministré mohl potvrdit starý, straně věrný soudruh Ignác Š k r a s e k, jehož manželka soudružka Málka Š k r a š k o v á byla nacisty zatčena a v r. 1944 státa, jakož i dcera popravené s. Božena provdaná G r e b e n í č k o v á, bytem Staré Město 1043 u Uh. Hradiště. (...) Do února 1948 se intimně stýkal s bývalým majorem Bedřichem P o k o r n ý m z ministerstva vnitra, jakož i z brněnskými šlingovci, kteří jej protěžovali a nad ním drželi ochrannou ruku. Byl také v důsledku toho jmenován krajským velitelem stb v Uh. Hradišti. Po nastoupení této funkce obklopil se starými četníky a mladé kádry všemožně ubíjel a otravoval. Aby svou ctižádost a kariéru uspokojil, aby se mohl vykázat úspěchy a činností „jakou jinde nemají“, zavedl při výsleších nelidské používání vynucovací metody „elektrisováním“. Bylo to vynálezem jeho a jeho pravé ruky starého četníka Č á n i Aloise a také starého četníka Jana M a r e č k a. Šlo o to, že vyslýchaný byl přinucen vložit si do botů kovové vložky, na kterých byly upevněny elektrické dráty, zapojované do elektrického vypínače. Po každém zatočení vypínače nastával úder a vyslýchaný se obvykle shroutil a zůstal bez vědomí. Takové výslechy, kterými prošly desítky osob, byly prováděny až do nastoupení ministra Lad. K o p ř i v y, kdy byl dán přísný zákaz bití. Naše dřívější protesty a námítky, že není důstojno příslušníků dělnické třídy používatí takovýchto nesprávných method, byly H l a v a č k o u posměšně odbývány a my obviňováni z alibismu.

Aby upevnil svoji posici a svoji vyloženě diktátorskou moc nashromáždil si kolem sebe z řad zmíněných starých četníků domácí konfidenty, kteří měli za úkol zjišťovati smýšlení mladých zdravých dělnických kádru jmenovitě o něm, a tím umrtvovat kritiku svého počínání. Na místo atmosféry spolupráce a vzájemné soudružské důvěry a jednoty vznikala nedůvěra navzájem mezi všemi členy kolektivu a to paralisovalo plnění těžkých bojových úkolů služby, která měla být v zájmu pracujícího lidu vykonávána.

(ABS, Fond Personální spisy příslušníků MV, evid. č. 3741/11 Ludvík Hlavačka, fol. 160.)

Orientující otázky:

- Co je myšleno osvobozením sovětskou armádou? Dokážeš datovat osvobození taktéž v případě regionu jižní Morava (domovský region)?
- Co myslí autor zprávy obratem „kapitalistický vydřiduch“? Co anebo koho myslí „stranou“?
- Jak je možné, že ministři tyká? Jaké motivy vedly AG k sepsání dopisu?
- Co znamená, že Hlavačku měl někdo v KSČ protěžovat a držet nad ním ochrannou ruku? Kdo mohli být oni „Šlingovci“?
- Proč autor proti sobě stále staví mladé příslušníky StB jako ty dobré proti starým kádrům z řad četníků? Proč se vlastně nehovoří o policistech?

Dokument 4. Vyjádření Antonína Prokeše k osobě Ludvíka Hlavačky (nedatováno, patrně mezi lety 1955 až 1957)

Antonín Prokeš nahradil Ludvíka Hlavačku ve funkci krajského velitele StB v Uherském Hradišti.

Na výzvu kádrového odboru min. vnitra (s. Anděra) podávám toto vyjádření k osobě s. generála H l a v a č k a Ludvíka:

(...) Pokládal jsem s. Hlavačku za schopného velitele, houževnatého a straně oddaného komunistu. Ke mě se choval také upřímně, alespoň mě není až na případ s. Hromečkové (provdané Jelínkové) znám žádný případ, kdy by se ke mě zachoval neupřímně. Prostě jeho chování vůči mojí osobě bylo vždy slušné, kamarádké a nemohu si v žádném případě na nic stěžovat. Od soudruhů jsem ovšem slyšel řadu námitek a také sám jsem poznal některé jeho charakterové vady, i když vůči mojí osobě se nijak neprojevovaly. Tak již v roce 1945, nebo začátkem roku 1946, kdy velitelem na oblasti v Uh. Hradišti, pod kterou jsem také já služebně patřil, byl velitelem s. Vladimír B r a b l í k, bylo mě soudruhama sděleno, že Hlavačka ve své touze stát se velitelem využil chyby (správněji závady) s. Brablíka, který se opil, podal na tohoto hlášení a tím se stal velitelem on a Brablík byl sesazen a dělal v této době vlastně jen kancelářskou sílu. Bylo mu to vytýkáno proto, že v této době bylo málo opravdových komunistů u StB a o vojenské disciplíně nebylo ani řeči, takže se všechno vyřizovalo soudružsky. Jeho postup v tomto případě byl hodnocen jako nesoudružský.

Dalším takovým bodem byla neshoda mezi s. Hlavačkou a s. Aloisem G r e b e n í č k e m. Z čeho tato neshoda skutečně povstala, nevím. S. Grebeníček mě vyprávěl celou příhodu o tom, že s. Hlavačka se ucházel o jeho manželku v době, kdy byla ještě svobodná (vdova) a proto, že ho odmítla a dala přednost jemu Grebeníčkoví, proto že ho s. Hlavačka stále pronásleduje.

(ABS, fond Personální spisy příslušníků MV, evid. č. 3741/11.)

Vysvětlující informace:

Kádr (z francouzského cadre, tj. rám, rámeček) je skupina osob tvořící spolehlivý základ nebo rámeček většího celku v různých oblastech lidské činnosti. Zpravidla je tvořen týmem odborně či politicky zdatných a zkušených pracovníků (vojáků, vědců, sportovců, politiků atd.). Převzato z Wikipedie, heslo Kádr (6. září 2018).

Orientující otázky:

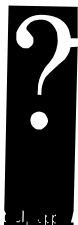
- **Přečtěte si vysvětlující informaci a uvažujte, co to znamená kádrovací odbor a kádrování? K čemu mělo kádrování sloužit?**
- **Co si představovali komunisté jako soudružské chování, co pro něj bylo typické? Jak se měl Hlavačka zachovat k Brablíkovi soudružsky?**
- **Jak byste jinak vyjádřili, co je to neshoda? Jak byste sami převyprávěli, co bylo příčinou neshody mezi Hlavačkou a Grebeníčkem?**

Dokument 5. Část zápisu s bývalým vyšetřovatelem StB Karlem Hovězákem (18. září 1956)

Jde o věci starého data. Tyto věci, o nichž budu hovořit, byly známy inspekčním skupinám MV a byly jimi vyšetřovány. Některé z těchto věcí, o nichž budu hovořit, byly taky probírány v naší ÚO KSČ (útvarová organizace KSČ - pozn. autorů pracovního materiálu) a to už do r. 1952, kde jsem je tam ventiloval. Toto uvádím proto, že za prvé se vůbec nic nestalo, žádné důsledky vyvozeny nebyly a za druhé proto, aby se neřeklo, že oznámení činím v době, kdy jsem ve stadiu soudního stíhání. Podle mého názoru lidé, kteří nejvíce porušovali soc.(ialistickou) zákonost a dávali k tomu rozkazy, zastávají dnes vysoce zodpovědné funkce a na porušování socialistické zákonnosti doplácí orgánové, kteří jejich rozkazy prováděli a mnohdy také nesprávnost takových rozkazů nedovedli prohlédnout. U nás u orgánů políček vyšetřovancům byla běžná věc, ovšem příkladně používání elektrických botů nebyl výstřelek, nýbrž systém vyšetřovací práce, který trval podle mých znalostí nejméně rok, a to na bývalých oblastních úřadech MV v Uh. Hradišti. Je mi zřejmé, že dnes, kdy jsem posuzován velice nepříznivě a jsem vlastně na dlažbě, po morální stránce, je jasné, že nemám chuť se tahat po soudech.

(ABS, fond Inspekce Ministerstva vnitra ČSSR (A8), inv.j. 459.)

Orientující otázky:

- Koho můžeme chápat pod označením „inspekční skupiny MV“?
- Co myslí Karel Hověžák formulací, že svědčí o násilných praktikách proto, aby se neřeklo, že tak činí s ohledem na aktuální stíhání své osoby?
- Co myslí nebo jak vlastně chápe Karel Hověžák „socialistickou zákonnost“?
- Hodnotí Karel Hověžák násilné praktiky jako výjimky potvrzující pravidlo, přijde-li na vyšetřování zadržených? Jakým pojmem zadržené nazývá?
- Jak vidí Karel Hověžák svoji pozici v prošetřování násilných praktik vzhledem k roli svých nadřízených?

Analyzujeme, interpretujeme:

	Alois Grebeníček	Antonín Prokeš	Karel Hověžák
Proč záznam vznikl? Komu je adresován?			
Jak je zde líčena osoba Ludvíka Hlavačky?			
Která z ukázek vypovídá o Ludvíkovi Hlavačkovi nejvěrohodněji (přímo) a proč?			
Zmiňuje se autor o násilných praktikách a pokud ano, jakým způsobem?			
Co Vás zaujalo na tomto dokumentu nejvíce a proč?			